

Rapport från tillsyn av Magelungen Behandlingscenter, Södermalm

Datum för tillsyn 24 november 2009

Närvarande från Resursteamerna barn och ungdom: Konsulenterna Svante Wallin och Eva Lindström Resursteamerna barn och ungdom, Socialtjänst- och Arbetsmarknadsförvaltningen.

Närvarande från verksamheten, namn och befattning: Föreståndare Peter Sköld.
2 personer Torgny Westerlund och Jessica Drangeus i personalgruppen samt en elev har intervjuats vid tillsynstillfället.

Gällande tillstånd

Länsstyrelsen i Stockholms län har den 7 mars 2007 med stöd av 7 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) beviljat Magelungens behandlingscenter, Södermalm nedan kallat MBC Södermalm förnyat tillstånd för dygnetruntvård av elva stycken ungdomar mellan 13 – 20 år. Målgruppen är ungdomar med psykotisk, borderline eller allvarlig neurotisk problematik. Tillståndet omfattar även neuropsykiatriska diagnoser som Asperger syndrom, DAMP och ADHD.

Verksamheten

Magelungens behandlingscenter är ett personalägt aktiebolag som startade 1993. Magelungen bedriver förutom MBC Södermalm som tillsynen omfattar, ytterligare en dygnetruntinstitution i Stockholm samt ett antal strukturerade öppenvårds- verksamheter i Stockholm, mellersta och södra Sverige. Verksamheten på Södermalm riktar sig till ungdomar i behov av kvalificerad vård och behandling samt deras familjer. Ungdomarna erbjuds dygnetruntboende med en hög tillsynsgrad, familje-, miljö och individualterapi samt skogång utifrån individuella studieplaner.

ABCDE

Behandlingsinnehåll

Behandlingen består av en strukturerad gruppfokuserad social och emotionell färdighetsträning SEFT, skola och individual- och familjeterapi. Behandlingen bygger på ett nära samarbete med familj och nätverk. De teoretiska grundstenarna utgörs av ett systemiskt arbetssätt, KBT och psykodynamiska teorier. Något som på senare tid införlivats i metoderna är MBT mentaliseringsbaserad terapi som enligt forskningen visat sig fungera särskilt väl just på borderlinepatienter.

Kring varje ungdom arbetar ett team bestående av två stycken samordnare/miljöterapeuter samt familje- och individualterapeuter.

Huvudmålet är att ungdomen efter genomförd behandling skall stå på egna ben, lita på sig själv och andra, erhållit minst grundskolebetyg i basämnena och arbetat med sin självbild och anknytning så att ytterligare vård i någon större utsträckning skall behövas. Arbetet omfattar i medeltal 1½ till 2 års behandling.

Personal

Tillsynen har i denna del omfattat föreståndare och övrig personals utbildning, tillgång till kompetensutveckling och handledning. Vidare har personalbemanning och personalomsättning efterfrågats. Mångfalds- och jämställdhetsplan har efterfrågats, liksom rutiner kring nyrekrytering och nyanställning.

MBC Södermalm har en föreståndare som arbetar heltid. Samt en biträdande föreståndare till 80 % denne arbetar de återstående 20 % med mer övergripande uppgifter för de båda dygnetrunts verksamheterna och finns alltså med i verksamheten till 100 %. Totalt finns 13 heltidstjänster fördelade på samordnare, familje- och individualterapeuter. Dessutom finns neuro- och psykiatrikonsult knuten till verksamheten. Nattetid finns alltid 2 personal men nattpersonen kan vid behov och med kort varsel utökas.

Varje yrkeskategori har egen handledning var fjortonde dag och varannan vecka har hela personalgruppen handledning tillsammans. Samordnarnas handledning är KBT-inriktad, individualterapeuterna psykodynamisk/KBT och familjeterapeuterna systemisk. Den gemensamma handledningen är inriktad på kompetensutveckling inom neuropsykiatri och mentaliseringsbaserad terapi. Det finns väl utformade och skriftliga rutiner för nyanställningar och utdrag ur belastningsregistret begärs alltid.

Det finns också en god introduktion och bra rutiner för introduktion av nyanställda. Samtlig personal har BBIC-utbildning. MBC Södermalm har även barn och ungdomspsykiatriker knuten till verksamheten. Det finns klara och tydliga handlingsplaner för såväl jämställdhets- som kompetensutvecklingsplaner.

Bedömning:

MBC Södermalms personal uppfyller väl de kriterier för erfarenhet och kompetens som gäller för att arbeta med målgruppen. Intervjuerna med personal som gjordes vid tillsynstillfället bekräftar att personalen är väl insatta i Magelungens rutiner, mål och värdegrunder, har god kännedom om företaget

ABCDE

policy i övrigt samt erhåller den information och vidareutbildning som garanterar en fortsatt kvalitet i behandlingsarbetet.

Delaktighet

I tillsynen har de inskrivnas delaktighet vid inskrivning, vårdtiden och utskrivning granskats. Delaktighet i beslut som rör den egna behandlingen är viktig.

Delaktighet kan innebära att vara delaktig i beslutsprocesser kring behandlingsinsatser, men också i frågor som rör till exempel val av fritidssysselsättning, inredning av det egna rummet. I tillsynen har en delaktighetsmodell utvecklad av H Shier (2001) använts. Delaktighet kan enligt modellen indelas i fem steg:

- 1. Personal lyssnar på de inskrivna*
- 2. De inskrivna får stöd i att uttrycka sina åsikter*
- 3. Hänsyn tas till de inskrivnas åsikter (utifrån individuella förutsättningar)*
- 4. De inskrivna är inblandade i beslutsprocesser*
- 5. De inskrivna delar makt och ansvar när beslut ska fattas*

Delaktigheten i vård och beslutsprocesserna sker på flera plan det första är det s.k. samuppdraget som utformas gemensamt av ungdomen, dennes föräldrar, socialtjänsten och ev. andra aktörer ex.vis BUP. Det omfattar ett önskemål från var och en av dessa vad Magelungen skall arbeta med och vad som skall vara uppnått när ungdomen skrivs ut efter behandling och skolgång. Här formuleras konkreta mål och delmål som skrivs under av ungdomen och övriga parter. Dokumentets syfte är att få tillstånd ett samarbete där alla inblandade parter är delaktiga och för att kunna göra regelbundna uppföljningar av vården och förväntade resultat.

Den intervjuade eleven bekräftar ytterligare flera forum och ungdomsgrupper där det finns möjligheter att påverka och ha medbestämmande på både ett individuellt och ett gruppinriktat plan. På det individuella planet har samordnarna en viktig uppgift att inte bara samtala och utvärdera dagen med ungdomen utan bilda allians med och föra dennes tala om så skulle behövas. Flera möten förekommer också där man planerar och utvärderar både skolverksamheten och behandlingen. I miljöterapi sker också en mer djuplodande intervju 1 till 2 gånger per termin bl.a. vad som skall fokuseras på eller förbättras inför kommande termin. Ungdomarna har också möjlighet att i individualterapi uttrycka vad man känner. På en gruppnivå finns olika forum där man tar upp miljön i huset och praktiska detaljer i hur man uppför sig mot varandra och även bestämmer gemensamma fritidsaktiviteter. Ungdomarna vet hur och får också ta del av vad som dokumenteras om dem i journaler och liknande, en av samordnarna är alltid med vid sedda tillfällen för att förklara och reda ut eventuella missförstånd som kan uppstå.

Bedömning:

Efter intervjuer med personal och en inskriven ungdom är bedömningen att MBC Södermalm väl uppfyller de krav på delaktighet för inskrivna elever som ställs i rubriken och i enlighet med den delaktighetsmodell som anges.

ABCDE

Kvalitetsarbete

I denna del har verksamhetens kvalitetsarbete efterfrågats. Såväl föreståndare som intervjuad personal har fått redogöra för verksamhetens mål, mätmetoder för måluppfyllelse och dokumentation kring detta. Vidare har verksamhetens klagomålshantering granskats.

Magelungens behandlingscenter AB affärsidé är att erbjuda kvalificerad vård och behandling samt en resursstark skola med fokus på kvalitet och professionalitet. För detta ändamål har Magelungen en egen forskningsavdelning som består av en forskningsansvarig och en forskartjänst på 40 %. Här sker en utvärdering där behandlingen som följs upp via enkäter och intervjuer med såväl elever som föräldrar och socialtjänstens handläggare. Underlag för hur vården lyckats är det tidigare nämnda samuppdraget där alla fått uttrycka vad man haft för syfte med vården. Kontinuerliga uppföljningar görs under behandlingstiden, vid utskrivning och om möjligt två år efter avslutad behandling. Resultaten publiceras sedan av Magelungen i rapporten Ungdomsförändring (Ungför) den senaste sammanställningen är från 2008. Den senaste sammanställningen om livssituationen för 17 utskrivna och uppföljda från Magelungens dygnetruntvård är som nedan:

sysselsättning	boende	försörjning
71 % Arbete/studier	61 % eget boende	65 % egen
12 % arbetslös/sjukskriven	33 % urspr.familj/släkt	7 % sjukpenning
17 % annat	6 % fosterfamilj	28 % socialbidr. el. beroende av andra

Efter avslutad behandling på Magelungen uppger 12 st. 86 % av ungdomarna att de inte haft någon kontakt med psykiatrisk öppenvård. Även om data avseende psykiatrisk vård inte finns för tiden före placering kan noteras att många av ungdomarna haft omfattande kontakt med psykiatri och socialtjänst innan placeringen. Ungdomarnas upplevelse av individualterapi visar ett varierande resultat men signifikant är att ju längre terapi pågick desto större nytta av den upplevdes.

Det mer direkta kvalitetsarbetet under själva behandlingstiden innebär bl.a. att ungdomarna individuellt och i grupp kontinuerligt samtalar med sina samordnare om allt som rör behandling, trivsel och miljö på MBC Södermalm. MBC Södermalm har också klart uttalade och skriftliga mål som följs upp vid möten där olika grupperingar som är inblandade deltar. Regelbundna träffar med uppdragsgivarna där man redovisar exakt hur långt man kommit i behandlingen i enlighet med BBIC och gjorda genomförandeplaner. Dokumentation och åsikter från dessa möten sammanställs i en kvalitetsrapport där man utgår från synpunkter som framkommit och ser respektive vidtar nödvändiga åtgärder och förbättringar. Magelungen har också ett väl utvecklat och dokumenterat system för klagomålshantering.

ABCDE

Bedömning:

Att MBC södermalm har bra och fullgoda metoder för att kvalitetssäkra och utvärdera sitt arbete. Fler olika möten mellan chefer inom Magelungen samt en ständigt pågående utbildning av personal i kvalitetssäkrings- och utvärderingsfrågor samt den egna forskningen med en tvåårsuppföljning efter utskrivning gör att kvalitetsarbetet blir väl tillgodosett.

Skola och sysselsättning

Kunskap och goda skolresultat är viktiga friskfaktorer för barn och ungdomar. Tillsynen har granskat hur skolundervisningen för de inskrivna är organiserad, hur den följs upp och hur omfattande undervisning varje elev får. Inskrivna har intervjuats om skolundervisningen. Fritidssysselsättningar ska upplevas som meningsfulla av de inskrivna och ska så långt det är möjligt utgå från den inskrivnes egna önskemål och behov.

Magelungen behandlingscenter AB har av skolverket tillstånd att med stöd av 1 kap. 7 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor rätt att anordna provning och utfärda betyg för skolans elever enligt de bestämmelser som gäller för grundskolan i det offentliga skolväsendet. Enligt skolverket uppfyller också Magelungens skola de villkor som krävs för ett godkännande och rätt till bidrag enligt 9 kap 2 och 6 §§ skollagen. Enligt ytterligare ett tillstånd utfärdat 11 januari 2008 ger Magelungen också rätt att bedriva gymnasieskola enligt samma villkor och paragrafer som ovan.

Undervisningen i Magelungen skolor är mycket individuell och anpassas efter elevens förmåga och önskemål. Antalet timmar per vecka som eleverna går i skolan kan variera från fem timmar upp till full studiegång på gymnasienivå. Möjligheter finns alltså inom ramen för Magelungen skolverksamheter att även erbjuda icke skolpliktiga ungdomar undervisning. Fokus på undervisningen för de elever som idag är inskrivna på MBC Södermalm är svenska, matematik, engelska, historia, samhällskunskap, geografi, religion, bild och franska på såväl grundskole- som gymnasienivå

Bedömning:

Magelungens skolverksamhet där eleverna på MBC södermalm får undervisning håller i sin helhet mycket god kvalitet. Undervisningen har en bra struktur och är väl anpassad till målgruppens behov. All undervisning är mycket individuellt anpassad och sker om så behövs i en till en situation. Undervisningen uppfyller också väl skolverkets krav på såväl lektionstimmar som lärarnas behörighet och kompetens.

Dokumentation

Tillsynen har granskat hur uppgifter om den inskrivne dokumenteras och förvaras. Har verksamheten genomförandeplan, förs journaler enligt gällande regler och hur informeras den inskrivne om vad som dokumenteras om honom/henne

ABCDE

All dokumentation om inskrivna elever förvaras i ett brandsäkert skåp. Vid tillsynstillfället gick alla inskrivnas dokumentation igenom. MBC Södermalm har idag ett system där varje elev har en egen pärm med ett tydligt register som gör det lättöverskådligt att ta del av. I samtliga pärmar fanns tydliga uppgifter om vårdnadshavare, signerade journalanteckningar, beslut från socialtjänsten om placering, genomförandeplaner enligt BBIC och vårdplaner samtliga underskrivna av behöriga inblandade utom en som saknade underskrift och som föreståndaren skulle åtgärda omgående.

Flickan som intervjuades vid tillsynstillfället var medveten om vad som dokumenterats om henne och var hon kunde ta del av uppgifterna. Här ligger ett ansvar på respektive samordnare att både informera och förklara varför dokumentationen finns och se till att eleven förstår innehållet.

Samtliga Magelungens enheter kommer från och med årsskiftet 2009-2010 att införa ett nytt och godkänt journalföringssystem SAFE-DOC. Journalföringssystemet kommer ytterligare att stärka säkerheten och integriteten för eleverna då även olika behörighetsgrader kommer att införas. All personal har fått utbildning i det nya systemet. MBC Södermalm har tagit till sig den tidigare kritik som riktats mot dokumentationen både från länsstyrelsen och stadsdelen. Alla punkter var vid inspektionstillfället åtgärdade.

Bedömning:

MBC Södermalm har idag fullgoda rutiner och uppfyller de krav som lagar och förordningar ställer på dokumentation.

Säkerhet

Denna del av tillsynen omfattar hur verksamheten arbetar med och upprättar rutiner för att förhindra hot- och våldssituationer, sexuella övergrepp, psykisk misshandel och kränkningar mellan inskrivna eller mellan personal och inskrivna och hur verksamheten hanterar sådana situationer eller andra krissituationer om de uppstår. Rutiner för att förhindra att den inskrivna skadar sig själv har efterfrågats. Vidare har rutiner vid avvikelser och uteblivande från verksamheten hanteras. Verksamhetens ordningsregler har granskats liksom rutiner för att säkerställa nyrekryterad personals lämplighet.

Magelungen har mycket tydliga och väldokumenterade rutiner för att förhindra och agera i ovanstående kris och avvikelssituationer, rutinerna finns också utlagda på Magelungen eget intranät. Den vid tillsynstillfället intervjuade personalen bekräftar att alla känner till rutinerna och att man redan vid nyanställning informeras och utbildas hur man skall agera i dessa situationer. Det läggs också stor vikt att vid nyinskrivningar informera både föräldrar och elever om vilka rutiner som gäller. Alla hot om och våldincidenter samt övriga kris- och avvikelssituationer dokumenteras direkt sammanställs och diskuteras i personalgruppen för att förhindra upprepning.

Det sker också en årlig riskinventering där man sammanställer alla tillbud inom Magelungens enheter för att se om det finns några gemensamma nämnare eller

ABCDE

orsakssammanhang samt vad man kan göra för att förbättra alternativt förhindra avvikelserna i framtiden.

All personal måste en gång per år lämna in utdrag ur belastningsregistret samt vid nyanställning. Nyanställda har sex månaders provanställning och går första tiden parallellt med en mentor (äldre arbetskamrat) till man kommit in i rutinerna. .

Bedömning:

MBC Södermalm har tydliga och väldokumenterade rutiner för kris- avvikelser och klagomålshantering. MBC Södermalm tillgodoser väl de krav som ställs på inskrivna elevers säkerhet.

Hälsa

I detta delområde av tillsynen har granskats hur de inskrivnas behov av hälso- och tandvård tillgodoses, samt hur verksamhetens rutiner för kost, sömn och motion ser ut. Vidare har granskningen omfattat verksamhetens arbete kring droger och sexualitet

Vid inskrivning ställs en rad frågor kring ungdomens somatiska hälsa men också frågor runt tandhälsa, ev. sömnproblem, kost och motion. MBC Södermalm har tillgång till skolsköterska och skolläkare via skolhälsovården. MBC Södermalm har också knutit ett samarbete med en närliggande vårdcentral dit de inskrivna ungdomarna är knutna och anlitas vid akuta behov. En kvalificerad konsultpsykiater som också är handledare finns att tillgå.

MBC Södermalm har en förmiddag i veckan fysiska aktiviteter med hela ungdomsgruppen. För att ytterligare främja den fysiska hälsan uppmuntrar MBC Södermalm ungdomarna att skaffa en aktivitet utanför behandlingshemmet med tanken att man då också tränar den sociala biten. MBC Södermalm betalar bl.a. aktiviteter som gym-, simhallskort och ridlektioner och liknande. Beroende på ålder och mognad får också ungdomarna göra besök på ungdomsmottagningen.

Bedömning:

MBC Södermalm uppfyller väl de krav som ställs och runt ungdomarnas psykiska och fysiska hälsa och behovet av motion.

De inskrivnas känslomässiga och sociala behov

Tillsynen har omfattat hur de inskrivnas känslomässiga och sociala behov tillgodoses och hur vård och behandling utformas med hänsyn till den personliga integriteten. Till exempel hur möjligheten till enskildhet och privat sfär ser ut, om de inskrivna har en kontaktperson de kan vända sig till och som de litar på.

Bedömning:

Vid tillsynsbesöket och vid intervjuer framkom inget som tyder på att ungdomarnas integritet eller sociala behov av enskildhet eller andra känslomässiga behov åsidosätts. Personalgruppen är väl medveten om dessa behov hos ungdomarna och tar hänsyn till dem.

ABCDE

Sammanfattande bedömning

MBC Södermalm drivs i enlighet med gällande tillstånd. Magelungen i sin helhet, vilket inbegriper MBC Södermalm, har en väl inarbetad vårdideologi, tydliga målsättningar och en personal grupp som har kompetens att arbeta med målgruppen. Skolan drivs också i enlighet med skolverkets regler och godkännande.

Stockholm den 27 november 2009

Linda Kilter
Enhetschef

Svante Wallin
konsulent